

Redactiunea

se affia in
Strat'a tragatorului
(Vész-utca), Nr. 5.
Articolele nefrancate nu se primescu
numai de la correspondintii re-
si ai „Federatiunii.“ Scrisori
nu se publica. Articlii tra-
si nepublicati se voru arde si nu
la cerere espressa se returna.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Appare Joui-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune :
Pre trei lune 8 fl. v. a.
Pre siesse lune 5 „ „
Pre annulu intregu 10 „ „
Pentru Romani'a :
Pre an. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
Pre 6 lune 16 „ = 16 „ „
Pre 3 — 8 „ = 8 „ „
Pentru Insertiuni :
10 cr. de linia, si 30 cr. taacs timbrale
pentru fiasco-care publicatiune sepa-
rata. In loculu deschisu 20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

B.-Pest'a, 1830. Jul. 1873.

de cunoscutu si probatu, ca pres-
dana-magiara si-a luat de devisa,
m ori-si-ce mistificatiuni si aberran-
te arrete lumii si tierrei, ca aici in
du semi-statu allu santului Istvan
esce fericire paradisisca, multumire
ale si iubire imprumutata intre fiii
deloru natiuni, cari au nefericirea
impune acestu statu, acum a lui
tette. Si potemu dice, ca acesta de-
a urmatu si se urmedia cu scru-
titate, pentru ca este unulu d'intre
mediu-loce abile, cu cari potu se
resca lumea si se-o faca se creda,
cu ungorii acei-a nu sunt tocmai
de barbari si arroganti, precum
si pretindu unii; din contra, ei sunt
poporu cavallerescu, unu poporu
sitionalu, liberalu, iubitoriu de
state si citate. Cu tote aceste inse-
momente candu mistificatiunile si
dicele mintiuni se dau de goiu;
amagitiu incepu a da semne de
magire si de displacere, si si-intorcu
de catra acesti impilatori si su-
atori. Asemeni momente sunt car-
istice, si este interessantu a vedé
ngurulu puternicu, catu de debilu
pigmeu se arreta facia cu acei-a,
a caroru gratia depinde.

de unu tempu incoce foiele germa-
mai vertosu celle austriace, se oc-
cu multu interessu de caus'a na-
litaliloru din Ungari'a. Acesta im-
turare face mare dorere de capu
niloru ungorii; ei incepu a se sver-
si a se bate ca pescele pre uscatu,
mustrati de consciintia si rusinati
ei ce au appucatu a-i cunosce mai
prope, nu mai au coragiulu d'a con-
a adeverulu fapteloru implinite, ci
cesta puseciune neplacuta pentru ei
in refugiulu la alte mediu-loce, prin
credu a desmentá press'a germana
nu mai da locu lamentatiuniloru si
vamineloru, produsse contr'a loru
partea nationalitaliloru. Adeca un-
i prin press'a loru tragu attentiunea
tiloru a supr'a periculu ce i am-
nintia din partea nationalitaliloru, si
ga, ca atatu in interessulu loru pro-
a, catu si allu ungoriloru se nu mai
ascultare lamentatiuniloru cu cari
nationalitale din Ungari'a i infestedia.
scia press'a de Vienn'a — dice
forma“ lui Lónyay — ca Austria
a asié de periclitata este din par-
nationalitaliloru ca si Ungari'a;
iratiunile malcontenteloru nationa-
ti sunt indreptate directu contr'a
pacatiunii din 67, carea singura
e basea, pre carea Ostrunguri'a po-
se assiste, se prospere si inflore-
a; deci nici-decatu nu se pote pri-
pe, cum vine de press'a germana da
am mana de ajutoriu celloru ce voru
micirea impactiunii, si dorescu dissol-
rea monarchiei. De buna seama, daca
thenwarth ar fi la usia, domni centrali-
listi nu s'ar jocá astfelu cu ungorii,

ci din contra ne-aru maguli, spre a nu-i
lassá se cada in ghiarele federalis-
mului“.

Ne bucurámu ca din candu in candu
domni ungorii si-uita de calculi ungu-
resci si se scapa a mai vedé si aprecia
lucururile si dupa adeverat'a loru valore.
Alta-data ei nici nu voiau se scia seau
se audia, ca in Ungari'a sunt millione
de cetatieni nemultumiti si chiaru esa-
cerbati contr'a loru; asta-di inse insi-si
vinu si ni spunu, ca numerulu celloru
nemultumiti este mare, si periculu ce
se pote nasce de aici este infricosiatu.
Li multumimu pentru acesta sincerita-
te, si ne grabimu a dechiará si noi
cu tota inceritatea, ca de periculu de
care se temu nu voru scapá, daca nu
voru cautá a liniscé spiritele, a mul-
tiumi pre cei ce ceru dreptate si egali-
tate. La domni centralisti din Vienn'a
in daru cauta ei ajutoriu, ca-ce in casulu
supremu, candu va bate or'a a douo-
spre-diecca, acei-a abié se voru poté
ajutá pre ei, necum se mai pota scapá si
pre ungoru din ghiarele tigrului, elibe-
ratu din coliv'a in care fusesse inchisu.

Consistoriulu metropolitanu gr. or. in
numeru de 15 membri, s'a intrunitu luni
in 21. l. c. in Sabliu si a tinentu mai
multe siedintie, spre a regulá tote celle
necesarie pentru congressulu electo-
ralu. Mai inainte de tote avemu se in-
semnámu aci, ca dñu'a adunarii con-
gressulu electoralu s'a statoritu pre
26. Augustu 7. Septembre, ceea ce
se pote vedé si din circulariulu ce-lu
publicámu mai la valle, care cuprinde
si celle-lalte dispuetiuni. Unu corres-
pondinte de langa Brasiovu ni commu-
nica, ca alegerea commissariulu pent-
tru conducerea actualu de alegere a
datu ansa la desbateri si capacitari ani-
mose. Unii d'intre membri voiau ca se
se alege unu mireanu de commissariu
in person'a dñu A. Mocioni, altii inse in
frunte cu dñu episcopu Popasu comba-
tura acesta parere si recommendara a se
alege de commissariu cellu mai betranu
d'intre episcopi, ceea ce in fine s'a si in-
templatu, si asié s'a alessu dñu eppu
Ivascovicu.

**Metropoli'a veduvita a Romani-
loru greco-orientali.**

VI.

Venimu a inchiaia seri'a meditatu-
niloru nostre asupra cestiunei puse in
fruntea acestoru articoli; catra celle
insirate pana acuma pucinu mai avemu
se adaugemu.

Dupa ce Archiepiscopulu si Metro-
politulu alessu cu majoritatea absoluta
a voturiloru se proclama prin Commis-
sariulu congressualu, actualu de alegere
subscrissu de presiedintele si notariulu
generale allu congressulu se subterne
Maestati Salle spre intarire, si congres-
sulu ascépta in p e r m a n e n t i a
sosiarea preainnaltei resolutiuni de inta-
rire.

Di acesta dispuetiune a statutulu
org. uméza de sine, ca Maestatea Sa in
beseri'a autonoma a romaniloru greco-
orientali nu possiede „jus electio-
nis“, adeca dreptulu de a intari dupa
placu ori-care dintre cei ce primira
votariu. In gressu, de ora-ce Congres-
sulu rñma pre unulu si resp. pre
acellu lu subterne spre intarire, care
a intrunitu majoritatea voturiloru.

Ata intrebare este: daca Maestatea
Sa are dreptu de a denegá intarirea
celluice a intrunitu majoritatea voturi-
loru? si in acestu casu: ce are de fa-
cetu congressulu? Lassámu se respun-
da laacést'a dñu Babesiu, Redactorulu
„Albnei“, care — precum se ve din re-
flessiunile salle facute asupra articoli-
loru nostri — a allunecatu si acuma ca
toddéna a tractá acést'a cestiune cu in-
daderat'a sa patima si cu o maniera bat-
jocuntoria si a pretinde, ca romanii gr.
or. rumai de acolo se céra consiliu,
undeeste, adeca de la densulu, cellu cu
patent'a. Ni pare-reu, ca i-am facutu
supere prevenindu-i cu pertractarea
cestiuniloru, ce subverseza la alegerea
metropolitulu, dar' DSA se binevoéca
a ne pardoná, ca-ci fára scierea si
invoirea sa amu cutezatu a sulevá
unelé cestiuni de importántia si a incer-
ca resolvirea loru dupa priceperea no-
stra in spiritulu statutulu org. si —
credému — in interessulu crestineloru
gr. or. romani, de cari indrasnimu a ne
tienté si noi.

De a sosiarea preainnaltei resoluti-
ni de intarire noulu Metropolitu, daca
este Archiereu, se introduce indata in-
scaunulu Metropolitanu in si prin Con-
gressu; éra daca metropolitulu se alege
d'intre presviteri: atunceea ales-
sulu trebuie se se suppuna essaminarii
canonice prin Sinodulu Episco-
pescu, care este compusu numai din
Archierei, si aflandu-se demnu, se hiro-
tonesce si se introduce in scaunulu me-
tropolitanu, dar' nu mai multu in si
prin Congressu, ci prin Consistoriulu
Metropolitanu.

Daca cellu alessu nu s'ar afflá demnu
de innaltulu officiu, ce-lu occupametro-
litulu in beseri'a gr. or. atunceea con-
gressulu are se aléga altu metropolitu.

Sé ni fia iertatu aci a mai atrage
attentiunea cetitoriloru asupra unei ces-
tiuni ponderose.

Amu auditu mai adesse-ori a se face
intrebarea, si a se desbate pro si contr'a
fára de a se si poté capacítá din destulu
cei de parere contraria: daca in be-
seric'a gr. or. romana de Ar-
chiereu (Episcopu, Archiepiscopu,
Metropolitu) se poté alege ori ba
si unu mireanu?

Cestiunea nu e noua. Ea a occupatu
chiaru si in timpii cei mai vechi, in pri-
miu secolu ai crestinetatii atatu pre cei
mai renumiti canonisti ai beserice gre-
co-orientale, catu si pre canonistii tim-
puriloru mai de apoi de diferite confes-
siuni, dreptu aceea a afflá adeverulu in
cestiunea acést'a carea a creatu pentru
sine o literatura intréga, asta-di nu mai
póte fi greu de resolutu.

Nu voimu a enumerá aci enormele
argumentári, ce s'au adusu inainte pro
si contr'a, nici fasele celle multe, prin
cari acést'a cestiune a trebuitu se tréca
de la intemeierea crestinetatii incoce,
mai vertosu atunceea, candu in beseri'a
crestina carea la inceputu érá numai
un'a, apostolica, s'au véritu abuserile
celle multe si prin aceste certele im-

mense dogmatice, mai apoi despartirea
beserice crestine in beserica orientala
si apuséna, acést'a éra-si in beserica
romano-si greco-catolica, reformata etc.,
voimu numai a constatá inainte de
tóte, ca in tocmai ca unele dogme, asiá
si cestiunea sulevata, adeca: daca ar-
chiereu póte fi si unu mirénu, prin dife-
ritele confessiuni se esplica si se pra-
ctica in diferite moduri. Altcum se es-
plica acést'a la romano-catolici, altcum
la greco-orientali si éra-si altcum la ré-
formati, fia-care confessiune din alu ei
punctu de vedere. Credintiosii beserice
greco-catolice, de si la ei capulu beseri-
cei este Pap'a de la Rom'a, in acést'a
cestiune sustienu parerea confessiunei
greco-orientale. Prea firesce. Caus'a e:
ca credintiosii beserice greco-catolice
in tóte cestiunile dogmatice si rituale,
afara de celle 4. puncte cunoscutu, au
remasu si sunt si asta-di greco-orientali.

Cumca in beserica greco-orientala
numai acelle canóne au deplina valóre,
cari s'au adussu in conciliiele ecum-
enice inainte de a se formá beser-
ic'a orientala si apuséna: este prea
bine cunoscutu, prin urmare si cesti-
nea sulevata are a se decide numai pe
bas'a si in intiellessulu canoneloru adus-
se in aceste sinode ecumenice, de-ora-ce
beserica greco-orientala, indata ce se
facú despartirea beserice in orientala
si apuséna, n'a mai recunoscutu po-
terea obligatoria a sinodeloru ecumeni-
ce, ce s'au convocatu a si tinentu in sinulu
beserice apusene dupa total'a de-
spartire. De aici vine ca de la desbi-
narea beserice crestine incoce in beser-
ica orientala si apuséna greco-
orientalii nu se provoca si nici ca se
potu provocá la canonele concilieloru
mai prospete; precandu apusenii de la
desbinarea cea mare incoce au tinentu
mai multe concilie ecumenice si sinode
particulari, la a caroru decisiuni s'a
si provocatu atatu in cause dogmatice
catu si rituale.

Cu unu cuventu: in beserica orien-
tala numai acelle canone au valore ob-
legatoria, cari s'au adussu pana la
desbinarea generala, éra in beser-
ic'a apuséna au valore nu numai aceste
canone, ci si celle ce s'au adussu mai
tardú de la desbinare in coce.

Ce dñu acum canonele celle vechie
relativu la cestiunea sulevata?

Canonulu 10. allu Conciliulu de
Sardic'a, vorbindu despre qualificatiu-
nea Episcopulu, dice apriatu, ca cellu
ce vre se fia redicatu la demni-
tatea de Episcopu trebuie se
serveasca mai nainte cati-va
anni ca Cantaretu, hypodia-
conu, diaconu si presviteru; éra
in Concil. ecumenicu din Nicea s'a
spusu apriatu, ca cellu ce este chia-
matu la demnitate de Episco-
pu, trebuie se fie necasatoritu:
Va se dica: cellu ce voiesce a occupá
demnitatea de episcopu: trebuie se fia:

- a) din tagm'a preutiésca;
- b) necasatoritu.

Din aceste urméza acuma de sine, ca
1) in beserica gr. or. pote fi alessu
de Episcopu (Archiepiscopu, Metro-
litu) ori-care preutu necasatoritu,
fia acellu-a preutu de pre sate, vicariu
protopresviteralu (neamesnicu), proto-
presviteru, assessoru consistorialu, Vi-
cariu episcopescu, ori episcopu;
2) nu se recere, ca episcopulu se fia
calugaru;
3) nu face impedecare, daca ales-

sulu episcopu in timpii de mai nainte a si fostu casatoritu;

4) mireanulu, in intielesu canonicu, nu pote fi alessu de Episcopu.

Dovada pentr aceste este si prass'a besericea orientala, si statutulu org.

Beseric'a orientala, chiaru si la romani, pote arreta destulle esemple chiaru si din timpii cei mai prospeti, spre intarirea parerei nostre. Episcopulu Moga d. e. in Transilvani'a n'a fostu calugaru, Genadiu Popescu ori Ratiu din Aradu negressitu unulu dintre acesti doi, daca nu me insiella memori'a, assemene n'a fostu calugaru; Metropolitulu greco-catolicu Siulutiu a fostu preotu casatoritu, ma chiaru cu familia, dara firesce la alegerea sa a fostu deja veduvu. De alta parte si statutulu org. spune apriatu, ca de Metropolitu pote fi alessu episcopulu, sau ori-care „presviteru“, cerendu de adreptulu, ca Episcopulu, alessu de Metropolitu, se se introducea indata in Congressu in scaunulu seu metropolitanu, era presviterulu are a se supune mai nainte la o essaminare canonica inaintea sinodului episcopescu.

Despre introducerea (installarea) unui mireanu statutulu nu face amintire nici cu unu cuventu, in semnu, ca si statutulu org. presupune pre bas'a canoneloru susu atinse, ca mireanulu eo ipso nu pote fi alessu de Metropolitu.

Dupa installarea sau introducerea in officiu, Metropolitulu cellu nou are se depuna Maestatii Sale juramentulu de fidelitate.

Acesta dispusetiune n'are — dupa noi-nici o insemnetate canonica, ci numai politica; nici nu este ce-va nou in beseric'a orientala, de ora-ce Episcopulu si mai nainte trebuia se depuna juramentu, ca va fi creditosu Maestatii Salle Regelui, si casei domnitorie.

Cu aceste finimu seria, articililoru nostri despre metropoli'a veduvita a romanilor gr. or. Ne-amu silitu a chiarifica cestiunea dupa potinti'a nostra debila cu tota obiectivitatea si cu nisuinti'a de a contribui catu-si de pucinu la consolidarea, bun'a intielegere si sustienerea legalitatii intre romani la alegerea Metropolitulu gr. or. Acum ori nici odata! romanii gr. or. trebuie se dovedesca atat'a maturitate, cata pretinde de la densii momentuositatea si santieni'a causei, pentru carea au se adune la Congressulu nationalu.

Unu deputatu congressualu.

Nr. 8 Metrop. 1873.

Venerab. Consistoriu archidiece-sanu!

Consistoriu Metropolitanu romanu de rel. ort. or. in sidinti'a sa din Sabliu 9/21. Iuliu 1873. tienuta sub presiedinti'a prea Santitului Episcopu alu Caransebesiului Ioanu Popasu, in absentia celui mai betranu sufraganu — au luat cu adunca dorere la cunoscintia vacantia Scaunului Metropolitanu alu Metropolei gr. or. romane din Sabliu, si spre intregirea acestei vacantie resp. spre alegerea noului Metropolitanu in intielesulu Statutulu nostru organicu, conformandu-se §§-filoru 156 si 170 din acea lege fundamentala a besericei nostre au lautu urmatoriele dispositiuni resp. decisiuni:

Congressulu nationalu bisericescu electoralu se conchiama pre 26. Augustu 1873. st. v. la Sabliu, in care di dupa convocarea spiritului santu se va deschide.

a) Acestu congressu se compune din membrii congressului nationalu besericescu alessu la 1870, intregitu in intielesulu §. 155. St. org., de dupa care archidiece'sa are se alega inca 30 de deputati ad hoc, adeca 20 mireni si 10 preoti.

b) Totu-de odata se provoca consist. archidiece'sanu a alege deputati si in acele cercuri cari au devenitu vacante.

In privinti'a punerei in lucr'a a alegeriloru, consistoriulu metropolitanu a aflatu de bine a dispune urmatorle:

1. La 29. Iuliu, 1873. st. v. se publice alegerea deputatiloru mirei in tote besericele din archidiece'sa.

2. La 5. Augustu a. c. se se ena alegerile deputatiloru mireni in tote bisericile archidiece'sane.

3. La 12. Augustu se se tiena trutiniele asupra'a alegeriloru intemgate sub conducerea commissariloru casistoriali de pana acum'a, remanendu se denumi commissari noi numai unde oru lipsi.

4. La 3. Augustu st. v. se se ena alegerile deputatiloru preotiesei.

La aceste se adauga, ca ce ceurile electorali remanu totu acelu. car au fostu si la alegerile congressuali din 1870.

Alegerile proviedute sub a) si b) se facu de odata.

Ori-ce scrissori, provenite din cars'a alegeriloru aci dispuse, au se transpune fara amenare la consistoriulu metropolituanu.

Consistoriu Metropolitanu recerca officialu pre venerab. consist. archidiec., ca acellu-a, se bine-voiesca a dispune in cellu mai scurtu tempu tote celle de lipsa pentru sigur'a realizare a mai susu aretateloru alegeri la terminele mentionate, adaugendu, ca venerabilulu consistoriu archidiece'sanu se binevoiesca a atrage attentiuinea (organeloru respective bunulu nostru poporu si a dloru commissari consistoriali) asupra'a formeloru prescriste, in Stat. Org. pentru a caroru neobservare s'aru potè intempra nimicireea alegeriloru facute.

Din sidinti'a consistoriului Metropolitanu plenariu.

Sabliu in 10. Iuliu 1873.

Ioanu Popasu m/p. Dr. Ioanu Borcia n/p. Presiedintele consisto- Notariu prov. riuului Metropolitanu.

NB. Acesta scrissore cerculare s'a transmisu si la Ven. Consistorie alle dieceseloru suffragane. Red.

Fantasmagoriele diariului romanescu „Press'a“.

Sub acestu titlu diariulu magiaru „Magyar Állam“, carele — precum se scie — este primul organu de publicitate allu prelatiloru bes. catol. si allu boieriloru magiari d'in cet'a vechiloru conservatori, publica unu lungu articlu, din care estragemu urmatoriele:

„Omulu fara de tactu si-face dauna sie-si si altoru-a. Contelui Andrassy trebuie ca i vine in minte acestu adeveru, de cate-ori primisce referade despre lucrurile curiose, ce scriu unori foile officiali si officiose din Romania'a. „Press'a“, de esemplu, voiesce se esplice astfelu primirea cordiale la Viena'a Domnitoriului Carolu I. ca si candu aceea ar' insemna „schimbarea“ politicea orientala a monarchiei nostre, urmata in trecutu; ca contele Andrassy, ca unu mare barbatu de statu ce este, ar fi de parere, ca o Romania tare in Orientu ar figarantia pazei si a ordinei, era o Romania debile si sfasiata calamitate pentru deslegarea cestiunei orientale.

Ce felu de politica noua orientala voiesce Romania'a, o scie fia-cine; noi inse negamu, ca monarchia Austro-ungara ar fi acceptatu acesta politica. Asia se vede, ca pre malurile Dambovitiei, omenii nutrescu illusiuni forte periculose, ei cugeta ca Turcia e impossibile cu totulu, si ca nu e in stare a impede ca „venitoriulu acellu strallucitu“, carele „Press'a“ ar voii a-lu ajunge prin „schimbarea“ politicea nostre orientale.

Nici unu barbatu de statu austromagiaru, si prin urmare nici contele Andrassy, nu pote urma alta politica orientala, de catu „cea traditionala din trecutu“ daca dsa mai tiene contu de interesele acestui imperiu.

E frumoasa frasa „consolidarea Romaniei“. Inse intrebarea e, ca ore Tur-

culu, carele pre bine cunosce scopulu acestei „consolidari“ sufferi-va cu manile in sinu acesta consolidare?

A spera si a pretinde acest'a o pote numai o „politica valacha“. Poterile europene n'au lipsa de o „Romania tare“, „Press'a“ se nu uite acest'a nici-candu!

Dealtmintrea monarchia nostra si contele Andrassy sunt cu intentiuni bune facie de Romania'a — precatu timpu acest'a se multimesce cu starea ei actuala; inse, in momentulu candu ar voii se debilita poterea imperiului Ottomanu, se o scie, ca monarchia Austro-Ungara ar fi cea d'antafia, carea ar pasi cu tota poterea in contra-i. — Pre catu sunt de naive laudele „Pressei“, pre atatu e de categoricu respunsulu ce-lu primisce.

Si noi, cunosandu omenii, cu cari avemu d'a face, suntemu preamultiuniti de acestu respunsu, cellu pucinu in asta privinti'a — sinceru, catu se pote de sinceru! Ceea ce nu pricepem si nu intielegemu este, ca „Press'a“ pierde atate vorbe bune pre capulu unoru pui de neparca; si in locu de a-i lasa se se innee intru inganfarea loru. se grabesce a li deschide portile Romaniei, liberandu-li strimtorile si celle mai avantajoze positiuni strategice precum si celle mai scurte linie commerciali, adeca: callea cea mare a Orientului, si inca aceste cu banii Romaniei!

Fiindca cetatile Caransabesiu si Boserica-alba, conformu dispusetiuniloru art. de lege 42 d'in 1870, s'au organizatu dupa modulu cetatiloru libere reg. si judecatoriele loru orfanale s'au constituitu, conformu §. 9. allu aceste legi, incependu-si activitatea, ministru de justitia prin scrissore cerularia de la 11. Iuliu, a. c. adresata toturoru tribunaliloru si judecatorieloru cercuale d'in confiniele militari supprime dispusetiunea punct 2. artic. 12. d'in ordinatiunea sa de la 8. Octomvre, 1872, adresata amintiteloru duoe cetati, si, in catu e vorba si de interesele minoreniloru si punctulu 6. d'in acea ordinatiune.

Judecatori'a cercuala d'in Sabesiu (Ardelu) este investita si cu officulu cartiloru funduare; incepe ca atare, activitatea sa, de la 1. Septemvre, a. c. inainte.

Brasiovu, in 20. Iuliu 1873.

Septemanele prime alle lunei lui Iuliu fure pentru romanii brasioveni, dille de serbatori triste de o parte, era de alta si dille de serbati de bucuria.

Diariale romane au inscintiatu publiculu romanescu despre profundulu doliu, in carele se invescu romanimea din Brasiovu in urm'a repausarei Archiepiscopului Siangun'a, i si serbara reminscintia funebreala a repausatului metropolitu, cu demnitatea carea o pretendea inalt'a lui persona si cu tota pomp'a ce potu face brasioveni cu ocasiuni de aceste. Lassa ca la immormentare la Sabliu mersera preste una sutu de insi cu unu trenu separatu invescutu in doliu, dara si aici a casa se puse la fia-care locuintia romanisca stindardu negru; — barbati si femei imbracara pentru 14 dille doliu. Cununa serbatoarei de doliu facuta aici o puse inse parastasulu din 6. Iuliu, serbatu in bisereca Santului Nicolae in suburbiulu Schiei. Acestu parastasu, lauda comitetulu arangiatoriu, nu numai a coresponsu pre deplinu adoratiunei cu carea detorescu brasioveni repausatului archiereu, ci a fostu si esecutatu cu atat'a seriositate, selonitate si buna-ordine, in catu multimea de straini si autoritatile toturoru deregatoriiloru civile si militare cari luara parte la parastasu s'au reintorsu deplinu multiuniti de la bisereca si au incarcatu cu laude, altu cum meritade, pre arangiatorii acestei solemnitati triste. Vorbirile funebrele alle protopopului Petricu si directorelui gimnasiulu Dr. Ioanu Mesiotu au redicatu solemnitatea la adeverata ei culme; e de acceptatu numai ca aceste vorbiri se se deo si publicitatii prin pressa.

Pre langa aste serbati triste, fure ser-

bati de o adeverata bucurie essamenele d'course la institutelu romane de invetiama din Brasiovu.

Essamenele la scolele normale de bas si fetitio, la cele reali si commerciali, gimnasiu, pana ce si celle de maturitate, festu publice. Fiacare iubitoriu de cultu tenerimei, cercotandu aceste essamene, a avu placut'a occasione de a se convinge, nu mai despre vitalitatea acestoru institute, crescere dara a-si castigat si o icona credtiosa despre escelentulu progressu a tenerimei, in specia despre capacitatea professoriloru de la acelle institute, de a coresponsu sublimei loru chiamari. Cu bucuria trebuie inregistrediu, cumca intre cei pucini d'publiculu nostru de aici, carele a cercota essamenele s'au aflatu si de acei-a, cari s'au indostulitu cu ascultarea respunsuriloru ci au pusu si insi-si diverse intrebari esminatiloru, spre a vedè ca in catu e capabilu invetiacelelu de a se misca in studiulu seu, daca i subtragi man'a profesoriloru. Spre laud'a instituteloru nostre de invetamentu, probele facute prin iubitori ai cresceri tenerimei, au avutu resultatu pre deplinu multiunitati in favoriu invetiamentulu si spre laud'a professoriloru pro-natori.

Da, asià este, trebuie se recunoscem cumca la scolele romane de aici, sunt aplicati barbati de specialitate eminenti, desicari, pre langa modestele loru salarie, dreptu se pote dice, ca facu gertia nationala remanandu aplicatii aici. Densii sunt atata mai de onoratu, ca-ci, dorere, publiculu nostru de aicea, in specia aristocratia nostra financiara (cu pucine esceptiuni), invetiata a pretiu pre omu dupa punga nu dupa capacitate, sciintie, cultura si abilitatea chiamarei.

Domniloru brasioveni! Professorim nostra merita mai multa stima si attentiu din partea publiculu nostru.

Scia Ddiu, Domnulu Redactoru, unde vine aceea, ca publiculu nostru in genere se interessèza pre pucinu de carte de acei-a cari se ocupa cu cartea. Dogniata si cei-lalti diuaristi ai nostri se plang ca li lipescu abonentii, pentru ca lipescu in publicu si gustulu de cetire. Asia se gustulu de cetire lipescu. In patri'a nostra necari nu este atat'a publicu carturariu, tocmai in Brasiovu; omeni cari potu premerat, potu si ceti, ba si pricepe diuarie. Ei, da cine le cetesce? Aici este „Gazeta“ si nu credu ca are mai multi de 5 premeranti in Brasiovu, precandu sasii la casa'tienu pre „Kronstädter Zeitung“ loru, era publiculu cismasiloru ungaru stieniu diariulu „Nemere“. Casin'a romanu tiene o summa frumoasa de diuarie. Certeza asta casina, numera si vedi ca cinsi joca carti, billardu, siachu, domino et si cati cetescu diuarie?

Mai in ern'a trecuta vre-o cati-va professori, au propusu in adunarea generale casinai, ca se se destine duoe dille de lecture, candu ori care membru se fia obligat a asculta sau o disertatiune ore carea, ca cetirea diuariloru. Credi ca s'a primitu Ferit'a Ddiu. Propunetorii au fostu insutati, ca ei, nisce dascalasi, voiescu se de invetiaturi negutiatorime!

Atata ajunge, ca se-ti poti incatu-esplicà, ca catu departe este inca la gustulu de cetitu; poteti apoi esplicà cauti ca pentru ce nu spedi si Dta multe „Ferdatiuni“ la Brasiovu!

Unulu ce face litere.

Dispusetiuni

pentru esecutarea legiloru relativu la provincialisarea confiniloru militari.

Congregatiunile, ce voru avè a se ocupà cu incorporarea singuraticiloru partiale confiniloru militari la comitatele Baciu-Bodrogu, Torontaiu, Temisiu si Carasiu se voru conchiama din partea comitatoru supremi respectivi inca in prim'a diumetate a lunei lui Augustu, si la aceste congregatiuni voru avè a partecipa ca membrii consiliulu municipalu si reprezentantii acelloru comunitati de pre teritoriulu confinariu, cari sunt d'a se incorporà la singuraticele comitate; si a nume, la congregatiunea comitatulu Baciu voru avè a parte-

cipă, ca reprezentanți ai comunităților de pre teritoriului incorporat, 15 membri, în comitatul Torontalului 155, în alu Temisiului 18 și în alu Carasiului 12.

În comitatul Severinului se voru conchiamă reprezentanții comunităților de pre teritoriului fostului regimentu roman-banaticu și a companiei 12 a f. regimentu serbescu-banaticu, cu toti 45 la numeru; chiamarea acestei adunări va fi, d'a esmitte una deputatiune, carea se preluore planulu pentru viitori'a organizatiune a comitatului, se statorosca numerulu membrilor consiliului municipalu și se faca dispușetiuni cu privire la corpulu officialilor municipali și în privinti'a preliminarului speselor.

Predarea și primirea officialilor cercuali, cari sustau de presinte în confiniile militari, are să urmedie indata dupa aceste congregatiuni; cu acesta ocasiune voru avé să fia de facia comitele supremu ca reprezentante allu guvernului, și vice-comitele ca reprezentante allu comitatului, de cea-lalta parte inse commissariulu reg., care pana acuma a fostu esmisu în confiniile militari, seau substitutulu seu.

Personalulu politia se consistu de presinte, în fia-care cercu, d'intr'unu siefu de politia și noue politiai; acestu personalu este organizatu dejă de unu annu pre basa civila; astfelu deci acesta institutiune se pote sustiené si pre venitoriu în organizatiunea sa actuala.

Cu privire la affacerile orfanali juridictionile respective si-vor presentă mai tardu propunerile necesarie la ministeriu în privinti'a imultirei personalului la scaunile orfanali municipali, de-ora-ce terminulu pentru trecerea acestora affaceri în administratiunea civila cade în acellu-asi tempu cu trecerea toturora affacerilor.

Affacerile communiunilor familiari, cari pana acum se substerneau commissariulu reg. și de acolo la ministerulu de interne, pre venitoriu se voru substerne în instantia prima la judele cercualu, în a dou'a instantia la vice-comitele comitatului și numai în a trei-a instantia la ministerulu de interne. (Dupa datele ce le avem pana acum, în partile confniilor militari reincorporate cu Ungaria essistu 34,186 de communiuni familiari; d'intre aceste de la 1. Januarius și pana în 30 Juniu 1873. s'au efeptuitu 1529. de imparțiri; celle-lalte impartiri voru avé a se essecutâ în intiellesulu legii).

Cu privire la allegerile de deputati, ministerulu de interne va face câtu mai currendu dispușetiunile necesarie, pentru ca commissiunile centrale se-si incepa activitatea; este cuviintiosu, ba conformu art. de lege 5. din 1848. e chiaru necesariu, ca juridictionile să intregesca commissiunile centrale astfelu, ca intr'aceste să se cuprinda și cerculu electoralu respectivu.

Si fiindu că pre acesta calle pregatirile necesarie pentru alegirile de deputati au să se faca câtu numai se pote de iute, asié în sesiunea de tomna a dietei celle trei cercuri, Panciov'a, Titelu și Bescrie'a aiba potu fi dejă reprezentate. — În comitatulu Severinului inse alegerea de deputatu se va afeptu numai dupa formarea definitiva a consiliului municipalu.

Incâtu pentru essercitarea dreptului de alegere, este necesariu, ca juridictionile să faca inse-si dispușetiuni pentru statorirea dreptului de alegere în partile annessate; în confiniile militari nu sunt patrare de sesiuni, astfelu nici dispușetiunea §-lui 2 allu art. de lege 5 din 1848 nu se pote applicâ aici în totu cuprinsulu seu, pentru aceea se pare a fi cu scopu, ca juridictionile să iee în acesta privinti'a astfelu de mesure, încâtu dupa titulu posse-siunii de parentu numai acci-a să essercite dreptulu de alegere, cari possu atât'a parentu, câtu se recere pentru unu patrariu de sesiune în acelle juridictioni, câtra cari s'au annessatu; era acolo, unde essista communiune familiaria, capulu communiunii famil. se se considere totu-odata si ca proprietariu allu parentului.

Pentru ca causele partilor annessate să se pota deliberâ în modu correspunditoriu din partea organelor din centrulu comitatului, este de doritu, ca comitatele să instale die în centru pre unu individuu, care este familiarisatu cu impregiurările din confiniile

militari, d. e. postulu de notariu în aceste comitate să se orpanisedie de nou, și daca pentru acestu postu s'ar alege unu individuu familiarisatu cu affacerile din confine, acestu-a ar avé d'a referâ apoi despre tote causele ce aru veni din partile annessate, și mai vertosu despre causele communiunii famil.

În fine se face mentiune și despre impregiurarea, că partile annessate cam câtu membri virili au să dec în consiliulu municipalu; din datele ce conferinti'a le-a avutu la dispușetiune resulta, că partea annessa la comitatulu Temisiului are să dea 3, cea de la comit. Torontalului 7, cea de la comit. Baciu-Bodrogul 2, dar partea annessata la comit. Carasiu nici unulu.

Reflessiuni la Articululu din Strimtur'a Maramuresiului.

Abiă credu să fia în Ungaria vre unu comitatu romanescu în care să se pota sustiené asiă de usioru scolele confessionale poporale ca în Cottulu Maramuresiului. — si totu-si cu mirare am cetitu în Nru 49 allu „Federatiunei“ cumca d. invetiatoriu din Strimtur'a porta mare frica, că scolele nostre confessionale din Maramuresiu le va prefate regimulu în scole comunale; — de unde ore acésta frica panica, și chiaru în invetiatoriu unei commune mari ca Strimtur'a? unde poporul materialmente stă binisioru, era scol'a avendu si pana cum unu capitalu frumosu pre-te pucinu tempu se pote si mai bine organizâ; — ore ca este dara caus'a că pre dta, frate invetiatoriu I. Muresianu, te-au cuprinsu frica, că ti se va prefate scol'a confessionala în scola comunala? — daca nu ai spusu-o în articululu Dtale, éta că voi spune-o eu.

Logea scolara de acuma pre langa adjustarea buna a scoleloru potesce si progressu, si lipsindu progressulu în scolele confessionale dice că le va prefate în comunale; apoi asiă standu lucrulu, nu me miru de frica domniei tale, vedindu în unele scole din Maramuresiu asiă pucinu progressu, că-ci de vomu cercâ ori si candu chiaru scol'a domniei tale în Strimtur'a, pre timpulu invetiamentului, nu aflam în dîns'a mai multi de 10—15, ba a une-ori numai câte 4—5 invetiacei, și acesti-a înca în statu de cultura forte primitivă, acolo unde numerulu obligatoriu de a frecuentâ scol'a se urca pana la 300.

Vei dice că daca nu-i tramitu parintii, nu-i poti trage de urechie la scola, — la acest'a respundindu-ti am să te indrumu la alte scole chiaru si în Maramuresiu, unde parintii totu asiă sunt de zelosi în tramitterea prunciloru la scola ca si cei din Strimtur'a, și invetiatoriu neci acolo nu-i trage de urechie la scola, dara pentru aceea scol'a érna, véra e plina de invetiacei, — pentruce? pentruca invetiatoriu scie induleci pre prunci câtra sine si câtra scola asiă, câtu acci-a chiaru si preste voi'a parintiloru alerga la scola. — Astfelu de tractamentu, procedura si diligintia debue să aiba fia-care invetiatoriu, și apoi nu-lu vá cuprinde frica că lu voru fugari din scola si voru pune pe Sarga Miska în locul lui.

Apoi daca scrii în diurnale pentru publicu, frate Muresiane, baga sama să fi mai sinceru și mai correctu în celle ce le dai publicității, și astfelu să nu mai scrii că solutiunea invetiatoriloru confessionali în Maramuresiu e de câte 60 fl. v. a. pre annu, pentru-că în Maramuresiu neci unulu nu e asiă reu prevediutu, ci mai toti au solutiune pana la 200 fl. altii precum si frat'ia ta 300, ba unii si 400 fl. cu artiru, lemne, gradina si inca si alte emoluminte, numai zelulu invetiatoriloru să fia în proportiune cu solutiunea, apoi nu te-ar portâ frica de incubarea „puului de tergu“ fia golasielu seau ori câtu de impenatu si impintenatu.

Primesce-mi svatulu, frate Muresiane: zelulu si energia cu care ai scrisu articululu din „Federatiune“ desvolta-lu pentru progressarea scolei din Strimtur'a si atunci nu vei avé causa a te teme că-ti va prefate guvernulu scol'a confessionala în comunala, atunci ti-vă poté fi bine în ante de ce ti-ar fi reu.

Unu Maramuresianu.

De langa isvorele Muresiului, în 25. Juliu 1873.

Stimate Die Redactoru! În unulu din numerii trecuti ai diuariului Dvostre fui norocosu a ceti una invitatiune pre 23. Juliu la essamenele publice de la scol'a principala gr. cat. din Reginulu sassescu. Intru adeveru nece una-data nu am acceptatu ce-va mai cu mare dorire de câtu acea di, ca să potu si eu luâ parte ca ascultatoriu la acelle essamene, si inca din mai multe cause, pre cari nu le potu tote amentî, ci dicu numai atat'a, că de o parte aveam ce-va placere si attragere câtra acelle edificie mice, în cari si eu am inceputu a gustâ primele elemente alle sciintei inca ca inceputoriu, despre cari scole cu intristare audiam de la unulu seau altulu spunendu-se că aru fi în cea mai mare decadintia si apprope de surpare totala singuru din ne-grigea superiorității precum si aceea, că propunerea inca este pre unu gradu mai inferioru ca în tempurile de mai inainte, din aceste si alte motive am acceptatu ocasiunea essamenelor, ca să me convingu despre tote celle audite.

Fără faciaria si din sentiu adeveratu dicu, că bucuria ce mi-a causatu diu'a de 23. Juliu a. c. va remane nestersa în anima mea, pentru că am vediatu si me am convinsu pre deplinu, că tote celle disse mai susu au fostu numai cuvente disse din ura personala; ce-a ce s'a potutu dovédi prin respunsurile accurate si bine nimerite alle prunciloru innocenti, din tote obiectele de invetiamentu, prescrise de legi, sciendu pruncii a tiené attentionea ascultatoriloru încordata, era parintiloru ce s'au potutu infacisâ pre langa bucuria cea mare li intarira propusulu firmu de a-si inaintâ cu ori si ce pretiu pre pruncii loru la alte scole mai innalte; acelle respunsuri, dicundu fără partialitate, au datu dovada cea mai eclatanta, că scolele romane din Reginulu Sassescu inaintedia cu passi rapedi dupa cum cere spiritulu tempului, a doveditu apoi că invetiatorii Georgiu Maioru si Nicolau Harisanu cunnoscundu-si innalt'a loru chiamare — folosindu-se de cellu mai nou metodu de propunere n'au crutiatu ostenele, numai si numai să pote sadi embrionulu elementaru allu sciencieloru în fragedele anime alle teneleloru mladitie concedite loru spre educatiune. Dee-ni cerulu multi invetiatorii ca acestia si atunci dora dora se va tredî si bietulu nostru poporu si se va scuturâ de ignorantia si nescientia. Destinsa onore se cuvine si onorab. D. Protopopu Mich. Crisianu ca directoru allu acelloru scole, care a manifestatu mare zelu si energia intru conducerea si dirigirea miceloru scole concedite Domniei salle.

Dupa finirea essamenelor ascultatorii, cari fure în unu numeru insemnatu, se departara cu fecie vesele si prea multumiti, urandu intemeliatoriu si urditiuriu acelloru scole romane Lupu Sierbanu repausu eternu si memoria neuitata, implorandu pronia divina, ca să mai tramitta bietulu poporu romanu inca multi fundatori ca Lupu Sierbanu.

Unulu d'intre ascultatorii.

Homorodele romanesci, în lun'a lui Cuptoriu, 1873.

Reflessiuni la articululu dlui Cicariu d'in nrui 24. si 25. „Fed.“ a. c.

Multo ad rem magis pertinet, qualis tibi videaris, quam qualis alius. (Seneca ep. 29.)

Copleștu de unu morbu greu si indelungatu, nu-mi potui face pana acumu reflexiunile la allucinatiunile, neadeverurile si calumniele dlui Cicariu (de Porcareti) d'in nrui citati ai „Fed.“

În „deslucirile melle despre caus'a Homorodana“ d'in nrui 7. si 8., ce e dreptu, amu fostu dechiaratu, că eu despre acestu obiectu si pre acestu terrenu nu voiu să mai stau de vorba cu sedussulu, preocupatul, rancorosulu, si, adi potu dice, malițiosulu calumniatoriu „Cicariu“. Si daca dsa se restringeă numai la obiectu, intr'adeveru nu-mi faceamu ostenele si perdere de tempu spre a me reintorce la obiectulu dejă prin mine de ajunsu essauritu (vedi art.

„Desluciri autentice despre caus'a Homorodana“ din nrui 7. si 8. ai „Fed.“ 1873.); dar' D. Cicariu cu una ran-core, a carei-a cauza, ori-câtu mi-batu capulu, nu o potu de locu descoperi, facu d'in obiectu cestiune personala. Astu felu facia cu onorea si reputatiunea mea, preste cari dlu Cicariu cu scornirile salle reutatiose vre să arunce umbra, me sentiescu indreptatitu și chiaru indetoratu a face reflexiunile presente.

Cu permissiunea onoratiloru lectori voiu urmâ firulu articolului dlui Cicariu facandumi, unde va fi necesariu, reflexiunile cuvenintiose. Preste totu inse amu a observâ, că dlu în lungulu seu articlu d'in cestiune, dupa datina încarcatu cu spresiuni bombastice, caroru se vede a atribui mare parte de potere argumentatoria, mesteca si confunde lucruri trecute si presente, negre si albe, verdi si uscate, tote de-a valma, fără vre una concesiune, fără ca să fia justificatu acea conglomerare a lucrurilor produsse, dealtmintre cu totulu denaturate.

La inceputulu articolului seu recunoscce, insu-si că a „asteptatu desluciri mai autentice despre caus'a Homorodana“, va să dica, că e adeveratu, cumca celle ce scrisese dsa, nu au fostu autentice, ci parte scorniri. parte coniecture, facute dupa informatiune unilaterală. Toti, câti s'au potutu informâ mai de aproape si fără preocupare despre caus'a Homorodana, sci si sunt convinsi, că aceea e chiaru asié precumu amu descriu-o eu; numai dlu Cicariu, rosu de ce-va vermuletiu secretu, tinde — nu sci d'in ce interessu, — a denaturâ faptele.

Ca onor. lectori să scia, în ce stadiu se afla de altmintre acésta causa fatala, urmandu firulu dlui Cicariu, afu aci locul d'a spune, că investigatiunea disciplinaria în contr'a clientului seu s'a afflatu prin ministerulu de interne superficiala si neessacta, si s'a ordonatu a se face de nou; era în partea criminala a causei inca s'a ordonatu prin tribunalulu reg. concerninte investigatiune noua continuativa. Astfelu pana la sentintiele finali, mai alessu pre langa diligintia investigatoriului criminalu C. Novák, pote inca să decurga multu tempu. Amu disu inse d'in parte-miin „deslucirile“ melle si repatiescu de nou, că caus'a dejă nu e a mea, ci a administratiunei publice si a justitiei; deci verdictulu dlui Cicariu inca a fostu nu numai prepripitu, ci cu totulu incompetentu.

Dlu dice mai incolo, că nu vrea neci a polemisi, neci a mai adauge câtra acésta causa. E bine; neci eu nu afflu vre una placere în polemisi, — dar' lu-intrebu: pentru ce a si inceputu (că-ci ellu a inceputu) a se face în caus'a altoru-a protacaru nechiamatu, respective a polemisi pentru nu sci cine si ce?... Apoi de adausu inca a adausu destullu si pana acumu câtra acésta causa, si inca „ex propriis“. — Dice deci, că „a luat penn'a, ca să scape cu ea d'in confusiune si totu odata să illustredie tristulu tablou allu romanității d'in Satu-mare“. Dar' lu-intrebu, cumu pote cugetâ, că va scapâ dsa cu penn'a-si ce-va d'in confusiune, candu ellu insu-si cu penn'a-si cu totu — precumu se va vedé din celle ce urmedia — se affia în cea mai mare confusiune si contradicere? Apoi si dealtmintre cu neadeveruri nime nu pote illustrâ ce-va, ci mai vertosu intuneca si confunde.

Acumu vine parintele Cicariu cu una ocrotire a critică portarea mea „politica-romana“, si adeca a-mi imputâ, pentru ce me tienu eu de partid'a asié numita „drepta“ seu guvernamentală. — Să lassamu noi doi, a repausâ acésta intrebare, să fimu pururu patrioti si romani, si unde cere interessulu nationalu, să sarimu fără sfiela si pregetu la lupta d'in drept'a si d'in stang'a. De altmintre ti-poti adduce aminte, parinte Cicariu, că inca pana a nu-ti essi la publicitate bilosulu articlu, la care amu neplacerea de-a reflectâ, desbatendu-se la una convenire a nostra între noi doi intrebarea de susu, te-ai dechiaratu insu-ti, că a fostu si e bine asié precumu e. Peste aceste preotii d'in comitatulu Satu-mare, cari sunt membri ai comitetului comitatense (mi-se pare 12. insi), afara de unulu doi, toti occupa la congregatiuni locu „în lini'a celoru

satui ai patriei, adica in drept'a, si pentru acea totu-si si acei-a totu asié de romani si nationalisti sunt ca si dta, séu ca altulu ori-care; éra dta din acésta cauza numai pre mine affii cu calle a me criticá si a me incaierá. Te assecurediu inse, cá nu mai vediutu si nu me vei vedé in veci lucrandu séu luptandu in contr'a interesselor natiunali; ma precumu in trecutú asié si de aci innainte in tota viet'a mea voiu lucrá si me voiu luptá dupa marginitele-mi poteri unde numai mi se va da occasiune intre barierele legéi si ale buneicunvenintie, pentru binele si interessulu natiunei melle.

D'in trecutú amu ore-si cari garantie, pentru cari cei ce me cunoscu, nu se voru indoí despre assecurarea si assertiunea-mi de mai susu, cátu pentru venitoriu, dta, ce e dreptu, poti fi preocupatu, dar' nu-ti poti arrogiá neci poterea, neci dreptulu d'a preocupá si pre altii.

Cá ce rancore si pentru ce o are Dlu Cicariu in contr'a lui Ioanu Toma, seu cumu lu-numescé dsa, Thoma Nutiu, eu nu sciu, — e lucrulu privatú allu dñialoru. Dar' pentru cá dlu Cicariu e inimicu personalu allu cum natulu i séu, Ioanu Tom'a, e una pretensiune prémare, préarroganta, ca si altii sé-i fia acestui-a inimici.

Dupa ce a inasratu d. Cicariu in articulu seu, intr'unu nésu cátu se pote de fortiatu, tote acele, la cari-i reflectaiu pana aci, vine a plesni in facia adevérulu cu o cutediare, ce nu aru fi presuppusu nime in dsa. Anume asseredia, cá eu, ca membru allu comitetulu comitatense, cu occasiunea restauratiunei, „numai si numai pentru J. Tom'a am introvenitu ca sé fia alesu dirigatoriulu comitatense, pre coi-lalti uccida-i crucea!“

Cumu a decursu restauratiunea, destinsu in cátu a privitu acea pre romani, in comitatulu Satu-mare, la tempulu seu eu amu fostu acellu-a carele amu relatatu in colonele acestui diariu si acellu articulu allu meu a placutu si dlui Cicariu, — nu diu pentru cá, dupa dreptu si dreptate, lu-laudassemu si pre dsa, dar' pentru cá desorisessemu preste totu adevérulu cu fidelitate. Ori, deca nu amu spusú adevérulu, pentru ce nu m'a datú de mintiuna Dsa? Pentru ce nu s'a facutu atunci advocatulu unui-a séu altui-a?... Pentru ce vine acumu la 1½ anni eu impertinentia, a denaturá unu lucru cunoscutu de tota lumea? — Daca cum va, ceea ce nu credu, i-s'aru fi debilitatu memori'a dlui Cicariu de unu annu de dille intru atát'a, încátu sé produca dupa socotel'a sa, si numai d'in creerii sei inventiuni, ca fapte, nésce neadeveruri grosse, lu-índrumu sé intrebe pre toti cei-lalti membri romani ai comitetulu comitatense, si destinsu pre preoti, cáti cu dsa d'inpneuna ne-amu fostu intiellesu spre a face passi solidari in interessulu alégeri de dirigatori romani: cá nu amu lucratu eu d'in respoteri pentru acestu scopu, fára alegere de persone? — En aduti aminte, Dle Cicariu, cá dupa provocarea comitelui supremu, de a-i presentá una lista a inteligentiloru romani, pre cari i-amu dorí a fi applicati la officia comitatense, noi doi fáramu concediuti de cátra confrati cu alegerea acellei liste, si cá facundu-o noi — in cea mai buna si fratiesca concordia si intiellegere, despre A. Szabó, pre carele eu nu-lu vediussemu din annii copilariei, amu cerutu de la dta unele desluciri, cari mi le-ai si datú si totu-odata mi-ai arretatu una recomandatiune pentru ellu d'in partea unui barbatu stimatu allu nostru, si deci a intratu dsa in acea lista cu convoirea deplina a nostra a ambiloru. Nu mi-amu enunciatu dara neci unu „veto“, precumu fantasedi dta. — Dupa aceea subscriindu noi doi aceea lista in numele si d'in commissiunea celloru-lalti membri romani, eu singuru amu fostu, carele amu presentatu si amu predatu-o comitelui supremu, rogandu-lu cu intetire pentru candidarea celoru cuprinsi in ea. Apoi, precumu s'a spusú la tempulu seu, d'in 12. insi comandati prin noi 11, au si fostu candidati. In list'a nostra, cu deplina convoire a dtale a intratu si J. Toma, si inca candidatú pentru postulu de jude cer-

cualu la Carasiu. Pentru ce nu ai facutu atunci vre una esceptiune in contra sa?... La actulu alegerei eu totu deaun'a amu aclamatu si votatu pre romani, candu au fostu candidati; astu-feliu dirigatori romani, cáti s'au alesu, s'au alesu nu numai si cu invoierea, ci chiaru cu collucurarea mea, ceea ce dta nu te sfiesci a negá. Cum-cá tote aceste au fostu asié, potú adevérú toti membri romani ai comitetulu comitatense cari au fostu de facia, pre cari aci unulu i-rogu si provocu, ca de nu spuséi eu acumu adevérulu, ci lu-a spusú dlu Cicariu, candu a asseratu, cá dirigatori romani s'au alesu fára concursulu si collucurarea mea chiaru peste voia mea, sé me faca de mintiuna, fára neci una crutiare, in colonele acestui diariu. Tacerea dñialoru va insemná, ca dlu Cicariu a sperticatu-o. Insu-si comitele supremu inca pote adevérú, cu cáta intetire amu insistatu eu pentru candidarea si alegerea Rniloru fára destingere de persone. Apoi cumu amu pledatu eu — potú dice in lini'a prima impreuna cu alti preoti romani, in conferinti'a preliminará a partidei drepte — in ante de alegeri — cu legea despre natiunalitati in mana, in interessulu alégeri de dirigatori romani, inca scie destullu de bine si dlu Cicariu, precumu scie si cel-lalte enarrate tote, — si eu intr'adeveru nu potú precepe, pentru ce, si cumu de a recursu facia cu mine la cea mai spurcata si mai ticalosa arma, la mintiuna? Cu de-abuna sama si va fi uitatu de proverbialu romanescu: cá „mai iute poti prinde pre omulu mintiunosu, de cátu pre unu iepuro schiopu“.

Eca pe acestu calapodu mergu si cel-lalte assertiuni tote ale dlui Cicariu. Ast-feliu díce, cá dupa spus'a gureloru relle (sic!), amu recercatu eu pre commissiunea candidatoria, ca sé sterga d'in list'a candidatiloru pre D. P. si sé-lu inlocuesca cu A. Szabó. — Dar' abstragandu de la aceea, cá D. P. neci a aspiratu, pote neci a visatu si neci a recursu (cá-ci in intiellesulu legéi ori-care aspirantu are a recurge, in scriasu) la altu postu, de cátu la cellu de jude orf., la care a fostu recomandatú in list'a Rniloru presentata prin mine comitelui supremu, la care a si fostu candidatú si in urma alesu; abstragandu si de la aceea, cá D. P. d'in capulu locului, inca de acasa, cu bunnu tempu in ante de alegeri, m'a fostu rogatu, ca dupa potintia sé mediu-locescu candidarea si alégera sa numai si numai de jude orf. in cerculu Carasiului, ceea ce oportune importune de cu-bunu tempu eu amu si inceputu a pune in lucrare; — abstragandu, dícu, de la tote acestea, assertiunea de mai susu a dlui Cicariu e cu totulu falsa, essita numai d'in creerii sei plini de rancore, séu dictata de cutare limba intr'adeveru rea. — D. P. a auditu de la cine-va, cá peste asteptarea si cererea sa aru fi fostu candidatú la postulu de jude cercualu allu Carasiului, si cá mai apoi stergandu-se de acolo, s'a candidatú numai la cellu de jude orf., pentru care lucru s'a si caitu in antea mai multoru membri (preoti si mireni) romani, arruncandu ore-si care suspiciune asupr'a mea; dar' lucrulu a fostu cu totulu altminte, de cumu voi-esce a ghéci d. Cicariu si a banuitu D. P. Anume I. Toma intiellegandu, cá pentru postulu de jude cercualu la Carasiu, aru fi candidatú cu ellu D. P. si altu romanu, a rogatu ellu, I. Toma, pre unu membru cu influentia alu commissiunei candidatorie, ca sé nulu candidedie cu D. P., cá-ce avendu ellu (I. Toma) in partid'a stanga (care éra in majoritate) multi contrari, acei-a voru vota mai cu applecare pre D. P. de cátu pre ellu; éra acellu membru i-a respunsu, cá D. P. nu e candidatú de feliu pentru acestu postu, ci pentru altulu, éra pentru acestui-a e candidatú ellu cu alti duoi romani. Acest'a i-a marturisitu-o dupa alegere I. Toma lui D. P. in facia, in audiulu toturoru acelloru-a, inaintea caroru-a se plansesse acestu-a, si credu, cá nu va negá nice asta-di. Ecce adevérulu lucrului! si ecce intortocarea, mistificarea malitiosa, cicaresca.

(Va urmá.)

VARIETATI.

* (Raru fenomene naturalu.)

In 11 l. e. in tempu de mai multe minute a cadiutu in comunitatea Lutobrok (Russi'a) plbia de petri. Petricielele cadiute erau mari ca una cirasia, de colore negria, camu tie-pene si contienutulu lorú semená carbunelui de petra. Unele esemplare d'in aceste petriciele fura tramisse la Petropole, spre a fi cercatate pre calle chemica.

* (Collu mai vechiu diuariu a ilu lumii) sunt, negressitu, „Acta populi romani diurna“, d'in cari unu esemplariu (d'in an. 168 a. chr.) s'a strecoratu pana pre dilele nostre. Cuprinsulu acestui esemp. este urmatoriulu: „In 29. Marté. Consululu Liciniu functiuná asta-di. Una sea furtuna se desvoltá asta-di, si fulgeralu despica unu stegiaru in apropiarea colinelui lui Veli. In cárcim'a de sub polele dealului Janu s'a escatu bataia, in care ospetariulu cárcimei „La ursulu cu coifulu“ fu greu ranitu. Zarafulu (schimbatoriulu de bani) Aufidiu de la zarafi'a „La scutulu cimbricu“ o luá la fuga lassandu dupa sine multime de detorie. Fu inse prinsu, si nelipsindu inca banii, ce omenii depusera la ellu, pretoriulu Fontejus lu-condamná a resolvi omeniloru summele depuse. Titiniu, edilulu, pedepsi pre macelari, pentru cá au vendutu poporulu carne, fara a o fi presintatu mai antaiu inspectiunii officiale. D'in banii de pedepsa s'a ziditu dñei una capella. Demiphon, capulu lotriloru, care fu prinsu de Legatulu Nerv'a fu asta-di crucificatu. Flott'a cartagena a sositu asta-di in portulu de la Osti'a.“

(Don Juan — Popovicu din Brasiovu.) Diuariulu a „Osten“ de Viena ni comunica urmatori'a istoria, carea, dáca nu s'ar fi finitu cu intrevenirea politiei si a judecatoriei, am fi potutu-o numi tare picanta. Ionu Popovicu, unu tineru frumosu, blondinu, acum in etate de 19 anni, inca inainte de ast'a cu trei anni merse de la Brasiovu la Brail'a in Romani'a, unde intrá ca practicantu in comptuarulu firmei Asmus si Bermann. In serviciulu acestei firme tinerulu baiatu incepú relatiuni de amoru cu mai multe fetitiei; ellu iubiá si éra iubitú; cu osebira inse Ann'a Nicolau, una frumoasa feciora de 16 anni, éra favorita, éra idealulu tinerului Popovicu. Ann'a iubiá cu patima, si pentru a poté conveni cátu mai desu cu dñinsulu, sciea a-si intocmi lucrurile astfelu, încátu la unu tempu anumitu ea mai in tota diu'a poté scapá din dugheanulu modistei la carea lucrá, spre a petrece câte-va momente de paradisica fericire in societatea amantului ei. Intr'un'a din dille Popovicu si-descoperi cátra tiner'a fetitia dorinti'a si vointi'a, d'a fugi cu dñins'a din Brail'a si d'a se assediá de parte pre malurile Dunárii in betran'a Vindobona, unde, necunoscutu-i nime, voru poté duce una vietia intima, liniscita si fericita. Contr'a acestui planu, si adica contr'a vointiei iubitului ei, Ann'a n'a avutu tari'a d'a se oppune; ea se invoió, pentru cá anim'a nu o lassá a cugeté la alta-ce, decâtú la fericire. In dñu'a de 4 Maiu ea parasí — sub ore-care pretestu — locuinti'a modistei Teres'a Winkelhofer, la carea avea tota intretienerea, si d'impreuna cu Popovicu si unu amiculu allu acestui-a plecara spre Viena. Amiculu i insoci pana in Pest'a, de aici ju-n'a si neespert'a parchia plecá singura spre Viena, unde descalcá in otelulu „Lamm.“ Don Juan Popovicu éra de altmintrelea provediutu cu parale de cheltuella; vre-o câte-va cambie (politie) alle firmei Asmus si Bermann i puse spre dispusetiune vre-o 3725 franci. A dou'a di dupa sosire in Viena tiner'a parchia fu scosa din otelu si dussa inaintea tribunalului; fericirea se gataste, pentru cá in Brail'a indata dupa plecarea lorú s'a pusu telegrafulu in miscare si astfelu si politia pre petiore. Dupa trei dille de arretu domnisior'a Ann'a fu spedata cátra casa, éra Don Juan fu opritu si acum in dillele aceste fu citatu la judecatoria, unde marturisi totu din firu in peru. Ellu marturisi intre altele si aceea, cá nici candu n'a promissu amantei sale, cá o va

luá de socia, — si dupa aceea se rogá, ca inchisorea preventiva inca sé i se numere in pedepsa. Astfelu tribunalulu lu-condamná la inchisorea grea de cinci lune. Dupa dulce vine amaru.

* (Spesele rebelleloru morderne.) Societatea de pace („Peace-Society“) d'in Londonu publicá unu conspectu de spese, in care afflamu urmatorielle puse-tiuni: Resbellulu d'in Crimea a costatu 3400 millione fl. resbel. italianu (1859) a costatu 600 mil. fl. resbel. de succesiune d'in Americ'a de mordu a costatu 9400 mil. fl. cellu d'in Americ'a sud. 4600 mil. fl. resbel. prusianu-austriacu (1866.) a costatu 660 mil. fl. spesele facute cu resbel. teutono-francesu d'in 1870/1. se urca la 4000 mil. fl. — Inse rebellele francese d'in 1814 si 1815. au costatu Franciei d'abié 565 mil. fl.; fia-care resbellu ce Austri'a a portatu de la 1792—1800 d'abié a costatu, preste totu, 110—112 mil. fl. dáca vomu adauge chiaru si naturaliele, ce éra datia a se dá mai nainte, totu-si dimensiunile speselorú d'atunci sunt mai nice de cátu in tempurile mai recente.

* (Raritate interessante.) La Horovotiu se vendu inmurielle, cari s'au cantatu in Prag'a la incoronarea lui Mateiu Corvinu de rege Boemiei. Aceste inmuri s'au edatu in an. 1498 in limb'a cehica.

Serbi'a. Diuariulu „Vidovdan“ din Belgradu vorbesce despre firmanulu sultanulu cátra Chedivulu din Egiptu si intre altele díce: Egiptulu este de presinte aproape cu totulu emancipatu de sub suzeranitatea portii. Imbucatiunea Turciei s'a inceputu, primulu passu la acesta imbucatiune l'a facutu insu-si sultanulu. Tratatulu de Parisu, care garantedia Portii integritatea statului turcescu, nu mai essiste, adica Europ'a nu mai are cuventu sé mai tiena la respectarea unui tractatu, pre care insu-si marele viziru l'a violatu. Acesta foia observa apoi, cá in casulu candu Romani'a sau Serbi'a aru nisú sé se desfacá de Turci'a sau prin poterea armelorú sau prin summe de bani (Chedivulu a cumperatu firmanulu din cestiune cu 23 millione cons.) Europ'a n'ar avé cuventu sé intrevina in favorulu Portii. Domnii din Stambulu potú sé fia convinsi, cá firmanulu Chedivului pote sé aiba celle mai funeste consecintie pentru Turci'a. — Preste pucine dille principe Milanu va plecá la Viena, unde de presinte se affia si Risticu, presiedintele cabinetulu serbescu.

Indreptare. In Nr. 54. faci'a III. (pag. 209.) Col. 3. not'a 1. síru 2, in locu de parchia, a se ceti „parchia“ — Pre faci'a IV. (pag. 210.) Col. 1. Alin. 2. síru 4 si 5. a se ceti „Subcutana (sub pelle) de morfinu“, etc.—

ALESSANDRU ROMANU

Propriet., edit. si red. respundiet.

Sifilitic'a si impotenti'a,

fia vechie séu de curundu nascute,

se voru tratá dupa metodulu homeopaticu de Dr. I. Ernst, Pest'a, strad'a idoliloru (Göttergasse) nr. 6., etagiulu II., usi'a nr. 15., de la 2—5 ore dupa media-di

Aceste morburi se trateza a desse ori in modulu celu mai usioru cu dose mari de iodu si argintu viu, si acést'a se face numai spre ajungerea unui resultatú momentanu. Patiflentii vindecati in modulu acestu-a voru cadé mai curundu séu mai tardiu in morburile celle mai infricosiate, încátu inca in aducele batranetie voru avé, dore-re, a sufferi greu de condeointiele acestei tratári usiore si superficiale Scutu contr'a acestoru feliu de pericle oferá metodulu de tratere homeopaticu, care, precum este cunoscutu, nu numai cá vindeca dorerile celle mai invehite, ci effectulu lui este asia de binefactoriu, încátu nu lassá nice cea ma nica temere de urmari relle. Diet'a ce se va peserie este simpla si usioru de tíenutu.

